

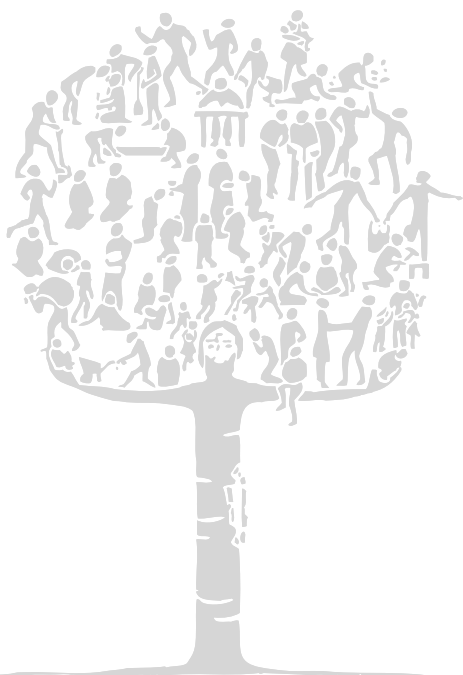

Aina siellä, missä
jokin yhteisö elää
sovituksen käyteaineena
tässä suuressa yhteisössä,
kirkossa, muuttuu mahdoton
mahdolliseksi.

3 / 2013

Sinapinsiemen

Sinapinsiemen ry

Hallituksen puheenjohtaja

Leena Kairavuo

Pampinkatu 16 C 17

20900 TURKU

Puh. 050-565 0493

Sähköp. leena.kairavuo@evl.fi

Sihteeri

Timo Ruotsalainen

Jäkäräläntie 8 C 15

00940 HELSINKI

Puh. 050-571 3223

Sähköp. sihteeri@sinapinsiemen.fi

Rahastonhoitaja

Terttu Lapinleimu

Sähköp. kassa@sinapinsiemen.fi

Kirjakauppavastaava

Leena Rautiainen

Ukinranta

Ruutanantie 10, 36200 KANGASALA

Puh. 045-266 0570 (varmimmin ti-pe klo 10-11)

Sähköp. ukinranta@sinapinsiemen.fi

Blogi: ukinranta.wordpress.com

Verkkosivu: www.sinapinsiemen.fi

Tilit

Sinapinsiemen ja Ukinranta: FI60 8000 1700 8437 59

Kirjakauppa: FI42 8000 1600 8910 15

Intian kummilapset: FI52 2185 1800 1334 40

Tässä lehdessä

Pääkirjoitus: Eläinten kanssa vuorovaikutuksessa	4
Luterilainen luontosuhde ja eläimet	6
Eläin ja ihminen – Ortodoksisen perinteen moderneja tulkintavaihtoehtoja.....	8
Kelttiläiset pyhimykset ja eläimet	12
Kirkon paikka eläinoikeuskeskustelussa.....	14
Eläimissä koko maailmankaikkeus	18
Rukous kompostin äärellä	21
Hilpukka – retriittikissa	22
Sinapinsiemenen syyskokous ja seminaari	24
Mietiskeltäväksi	25
Taizé-tapaaminen Lakota-intiaanien reservaatissa	26
Mikä Lakota-intiaanien tapaamisessa oli minulle merkittävää?	29
Komin projekti edistyy.....	30

Pyhä Franciscus saarnaa linnuille, Giotton tunnettu maalaus.

Eläinten kanssa vuorovaikutuksessa

Pienen pieni hedelmäkärpänen kävelee kirjani lehdellä. Ai-on hätistää sen pois tai läimäistä kuoliaaksi, mutta jäänkín sitten ihmettelemään tätä elämän taideteosta. Se ei ole juuri suurempi kuin kirjaimet paperilla, mutta siinä sykkii Luojan luoma elämä. Miten pieniä ovatkaan ne suonet, joissa sillä virtaavat sille elintärkeät elämän nesteet! Miten ihmeessä se pystyy liikkuttamaan noita ohuen ohuita jalkojaan ja siipiään tarkoituksenmukaisesti? Miltä tämä maailma näyttää sen silmin katsottuna? Olen yht'äkkiä huikean elämän ihmeen edessä. Tajuan, että tuo pikku eläin on osallinen samasta elämän ihmeestä kuin minäkin. Sillä on yhtä suuri oikeus elää kuin minullakin.

Lapsenlapset ihmettelivät kesällä, miksi maailmassa pitää olla noita hyttysiä ja paarmoja, ja ampiaisia, joita Anni pelkää hysteerisesti. Selitän, että ne ovat tärkeitä mm. kasvien pölyttäjinä ja lintujen ravintona. Hyvistä mustikoista saamme kiittää pienempiä kärpäsiä ja hyttysiä, jotka pölyttävät kukkia. Ja jollei pohjolassa olisi kesäisin niin paljon hyönteisiä, eivät laululinnutkaan lentäisi tänne meitä ilahduttamaan. Tiedotusvälineissä kerrottiin tänäkin kesänä huolestuttavasta mehiläiskadosta. Näyttää ilmeiseltä, että tiettyjen tuholaistorjunta-aineiden käyttö on koitunut myös mehiläisten turmaksi. Jos mehiläiset katoaisivat laajoilta alueilta, ihmiskuntakin kuolisi pian nälkään.

Elämme koko ajan vuorovaikutuksessa mitä erilaisimpien eläinten kanssa. Meidän elämämme on niistä riippuvaista ja niiden elämä on meistä riippuvaista. Olemme viime vuosina alkaneet yhä selvemmin tajuta tämän, tajuta myös sen, tuhoisaa meidän käyttäytymisemme on ollut ja edelleen on muiden elämän muotojen kannalta. Monet eläinlajit ovat jo kuolleet sukupuuttoon tai tulleet uhanalaisiksi ihmisen toiminnan vuoksi.

Meidän on tunnustettava, että suhtautumisessa eläimiin ei kristillinen uskomme ole antanut meille kovin selviä eettisiä ohjeita. Sen tulkinta on ollut kovin ihmiskeskeistä, ihmisen erityisasemaa ja hänen sielunsa pelastusta korostavaa. Kun ihminen on ymmärretty Jumalan kuvaksi, sen on tulkittu merkitsevän enemmän valta-asemaa muiden luotujen suhteen kuin rakkautta ja huolenpitoa niitä kohtaan.

Joitakin opastajia toisenlaiseen asennoitumiseen meillä on kuitenkin ollut, niistä merkittävimpänä Franciscus Assisilainen. Hänelle eläimet ja luonto olivat tärkeitä. ”Niin kauan kun maailmassa on lapsia, kukkia ja lintuja, niin kauan on toivoa”, Franciscus sanoi. Franciscuksen mukaan Paratiisia ei voi kuvitella ilman eläimiä, ilman lintuja, ilman laulua ja soittoa. Tradition mukaan Franciscus myös saarnasi eläimille. Katolinen kirkko onkin nimennyt hänet luonnonsuojelun suojelussyhymykseksi. Pyhimyskalenterin mukaista Franciscus Assisilaisen muistopäivää 4. lokakuuta vietetään myös kansainvälisenä eläinten päivänä uskonnoista riippumatta. Eläinten päivästä alkaa myös Eläinten viikko, jota vietetään 4.–10. lokakuuta. Ensimmäistä Eläinten viikkoa vietettiin vuonna 1959.

Tätä merkkipäivää ja viikkoa ei ole muissa kirkoissa juuri noteerattu muutamaa seurakuntaa lukuun ottamatta, joissa on silloin voinut tuoda lemmikkieläimiä kirkkoon siunattavaksi. Olisiko Sinapinsiemenen syytä ottaa tämä päivä yhdeksi merkkipäiväksi ja kiinnittää silloin kirkkojen huomiota eläinten suojeluun?

Kun puhumme eläinten suojelusta, ajattelemme usein ensisijaisesti kotieläimiä tai uhanalaisia eläinlajeja. Meidän tulisi kuitenkin oppia aivan uudenlainen asennoituminen ja elämäntapa, jossa tajuaisimme kaikki eläimet kumppaneiksemme, joiden kanssa on täällä maapallolla on elettävä ja rakennettava hyvää elämää. Tämän lehden kirjoitukset pyrkivät herättämään pohdintaa siitä, millaisen mallin kristillinen uskomme antaa suhtautumisessa eläimiin.

JUHANI VEIKKOLA

Kirjoittaja on kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyöstä eläköitynyt Sinapinsiemenen jäsen ja toistaiseksi tämän lehden toimittaja.

Luterilainen luontosuhde ja eläimet

Luterilainen luontosuhde – mitä se voisi tarkoittaa? Tässä yhteydessä esitän, että sen pohjana voisi olla eräs Lutherin ajattelun omaperäinen juonne, joka ei ole saanut ansaitsemaansa huomiota vuosisatojen mittaan.

Lutherin teologia on kiistämättä ihmiseen keskittyvää, kuten suurin osa kristillisestä teologiasta kautta aikojen. Kuitenkin Lutherin todellisuuskäsitys on kiehtovalla tavalla kokonaisvaltainen, voisi sanoa sakramentaalinen. Lutherin mukaan ”Jumalan majesteetti on niin pieni että se sisältyy jyvään” tai ”jokaiseen pienimpään puun lehteen”. Tällaiselle jumalakäsitykselle on oma nimitys: panenteismi. Kyseessä on eri asia kuin panteismi eli luonnon jumalallistaminen. Panenteismissa ajatellaan, että Jumala on läheisesti läsnä kaikessa luodussaan mutta samalla myös sen tuolla puolen. Jumala on yhtä aikaa tämän- ja tuonpuoleinen.

Panenteistisen jumalakäsityksen juuret ovat Raamatussa, esimerkiksi Psalmien kirjan luomakunnan kunnioitusta ja ihmettelyä sisältävissä säkeissä. Tällainen jumalakäsitys on ollut läheinen myös monille mystikoille – ja Lutherille. Lutherin ajattelussa persoonalliset jumalakuvat olivat valittavia, mutta panenteistinen näkemys Jumalan läheisestä läsnäolosta luodussaan tasapainotti vallitsevia mielikuvia merkittäväällä tavalla.

Meidän aikanamme luomakunnan epätapaino on vakava kysymys ja on erityisen tärkeää palauttaa panenteistinen taju kolmiyhteisen Jumalan läsnäolosta luomakunnassaan keskelle uskonymmärrystämme. Sen myötä on mahdollista puhua taas luonnon pyhydestä ja koskemattomuudesta.

Luomakunnan pyhyden taju sisältää myös eläinten loukkaamattomuuden. Eläin ei ole vain jotain ihmisen hyödyksi tarkoitettua, vaan eläin on pyhä samassa mielessä kuin muukin luotu: Jumala on läheisesti läsnä jokaisessa pienimmässäkin ötökässä, jonka olemassaoloa ihminen ihmettelee. Luomakunnan suuressa kokonaisuudessa jokaisella on olennainen paikkansa.

Sakramentaalinen käsitys maailmasta asettaa kriittiseen valoon oman yhteiskuntamme suhtautumisen eläimiin. Esimerkiksi niin kutsuttu tehotuotanto on suuri sokea piste – lihan tai maidon tuotanto on viety pois silmistämme tehdasmaisiin oloihin, joissa eläimillä ei ole mahdollisuutta elää lajityypilliseen tapaansa. Pahimmillaan teollinen suhde eläimiin tuottaa näille suoranaista kärsimystä, kuten esimerkiksi turkistarhauksessa.

Evankelis-luterilainen kirkko on koettanut lähestyä tällaisia eettisiä kysymyksiä esimerkiksi ympäristödiplomijärjestelmänsä ja ilmasto-ohjelmansa avulla. Suhde eläimiin ei ole niissä pääroolissa, mutta mukana monessa painotuksessa. Seurakun-

tia kannustetaan esimerkiksi käyttämään luomuruokaa tai suojelemaan metsiään. Ilmasto-ohjelmassa Kiitollisuus, kunnioitus, kohtuus (2008) esitetään yhtenä käytännön toimenpiteenä ilmaston suojelemiseksi lihansyönnin vähentämistä. Tällä askelella on merkitystä myös eläinsuhteellemme.

Eettisen vastuunkannon lisäksi suhdetamme eläimiin voi tarkastella vanhan suomalaisen maailmankatsomuksen valossa, omalla tavallaan hengellisenä kysymyksenä. Muinaisille suomalaisille ei ollut tärkeää vetää tarkkaa rajaa ihmisen ja eläimen välille. He ajattelivat muun muassa, että aikojen alussa ihmisellä ja karhulla oli yhteinen alkuperä. Suomalais-ugrilaista luontosuhdetta on kuvailtu ”syväksi ja pehmeäksi”. Siihen on kuulunut tapa ottaa luonnosta vain välttämättömät elämisen tarpeet ja jättää luontoon mahdollisimman pieni jälki itsestään.

Kristinusko näillä kanervakankailla ei ole aina osannut kunnioittaa tuohon vanhaan maailmankatsomukseen kuulunutta ekologista viisautta. Tämän päivän suomalainen luterilaisuus voi kuitenkin tehdä parannusta menneisyyden rikkomuksistaan luomakuntaa kohtaan. Voimme etsiä 2000-luvun luterilaista luontosuhdetta, jossa arvostetaan vanhan maailmankatsomuksen viisautta, vaikkei palatakaan muinaisen

uskonnon harjoittajiksi. Suomalais-ugrilaisten ruumiillinen ja yhteenkuuluvuutta arvostava ajattelu on luonteva lähtökohta myös Raamatun maailman lähestymiseen. Ja Raamatusta, erityisesti Vanhasta testamentista, löytyy yllättävänkin paljon kohtia, joissa korostetaan ihmisen huolenpitoa eläimistä.

Meillä on käytettävissämme kolme eri aikojen ja maantieteellisten paikkojen ajattelumallia, joissa on kuitenkin tärkeitä yhteneviä painotuksia. Ugrilaista ajattelua, Raamatun seemiläistä maailmankatsomusta ja Lutherin teologiaa yhdistää muun muassa arvostava suhde ruumiillisuuteen. Kaikissa kolmessa on myös piirteitä maailman ymmärtämisestä sakramentaalisesti: Jumalan pyhyys ilmenee luomakunnassa.

Nämä perinteen uomat on hyvä tuoda vuoropuheluun nyt, kun länsimaisen kulttuurin vallitsevat ajatteluvirtaukset on kokeiltu ja tuhoisiksi havaittu. Läntisten yhteiskuntiemme suhde eläimiin on yksi selkeä merkki siitä, että suunta on väärä. Yhteiskunnalliset rakenteet painostavat maanviljelijöitä siirtymään yhä suurimuotoisempaan ja ”tehokkaampaan” lihan- tai maidontuotantoon. Tästä kärsivät sekä viljelijät että eläimet. Viime aikojen ruokakan- daalit kertovat, että samalla usein myös

ruoan laatu on huono. Omat eettiset ongelmansa liittyvät myös lemmikkieläinbisnekseen, esimerkiksi koirien ylijalostukseen tai pentutehtailuun.

Miksi jatkaa samaan suuntaan, joka aiheuttaa kärsimystä sekä eläimille että ihmisille? Mistä löytyisi voima muuttaa kulttuurimme suuntaa? Hengellisyys on yksi vahva voimanlähde. Uusi, kunnioittavampi suhde eläimiin voi pohjautua muun mu-

assa päivitettyyn luterilaiseen teologiaan, jossa pyritään kokonaiseen, epähierarkkiseen maailmankatsomukseen. Sellaisessa teologiassa arvostetaan myös eläimen pyhyyttä ja loukkaamatonta oikeutta mahdollisimman onnelliseen elämään.

Kirjoittaja on ekoteologiasta väitellyt teologian tohtori ja vapaa tutkija Kontiolahdelta.

TEUVO LAITILA

Eläin ja ihminen

Ortodoksisen perinteen moderneja tulkintavaihtoehtoja

Jokaisella aikakaudella on omat käsityksensä hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä, lyhyesti sanoen siitä perinteestä, johon halutaan sitoutua ja joka halutaan siirtää tuleville sukupolville. Nämä käsitykset ovat sidoksissa aikakauden uhkiin, riskeihin ja pelkoihin, mutta myös toiveisiin ja odotuksiin.

Monien uskontojen ja filosofioiden mielestä on kuitenkin olemassa sellaisia arvoja, jotka eivät ole sidoksissa tiettyyn aikaan ja paikkaan. Näkemystä on vaikea todentaa tai kumota, mutta yhteiskunnat toimivat silti kuin maailmassa olisi yleispäteviä periaatteita: uskonnollisten katsomusten lisäksi esimerkiksi maallinen lainsäädäntö ja puhe ihmisoikeuksista perustuvat yleispätevyyden oletukseen.

Yksi oikeuksiin liittyvä keskustelu on kysymys eläimen ja ihmisen suhteesta sekä eläinten oikeuksista. Useimmat vakavasti otettavat teologit ja filosofit ovat katsoneet, että vain ihmisellä on oikeuksia käsitteen koko laajuudessa. Eläimillä voi olla sellaisia oikeuksia, jotka ihminen niille tunnustaa, mutta ei yhtäläisiä oikeuksia kuin ihmisellä.

Eläimet ja ortodoksinen teologia

Vain muutamat teologit ovat katsoneet eläinteeman olevan olennainen osa kristillistä keskustelua. Tavallisimmin he ovat olleet protestantteja. Heistä tunnetuin lienee anglikaanisen kirkon pappi Andrew Linzey. Ortodoksiteologeista aihetta ovat esimerkiksi sivunneet Delhin metropoliitta

Paulos mar Gregorios (k. 1996) ja Pariisissa toiminut ortodoksisen teologian professori Olivier Clément (k. 2009). Linzeyn tavoin he pyrkivät osoittamaan, että kristillinen perinne sisältää paljon sellaista, mitä nykyaikana voidaan hyödyntää pohdittaessa, miten ihmisen tulisi toimia suhteessa eläimiin.

Teologisen eläinkeskustelun vaikeutena on pidetty sitä, että eläimen ja ihmisen suhde ei ole kovin keskeisesti esillä Raamatussa. Vanhan testamentin yksittäisissä teksteissä kuten luomiskertomuksessa ja Joonan kirjassa annetaan ymmärtää, että eläimet ovat Jumalan luomia kuten ihminenkin ja että niitä tämän vuoksi tulee kohdella lempeydellä. Eläinten tasa-arvoisuus kuitenkin torjutaan epäjumalienen palvontana. Uudessa testamentissa eläinteemaa ei varsinaisesti käsitellä.

Ortodoksiteologit ovat katolisten kollegojensa tavoin kuitenkin muistuttaneet, että Raamatun rinnalla on otettava huomioon kirkon traditio: kirkkoisien ja kirkon pyhiksi katsomien henkilöiden opetukset. Traditiossa eläimen ja ihmisen suhde onkin Raamatua laajemmin esillä.

Isät ja pyhät antavat kuitenkin erilaisia vastauksia siihen, miten eläimiin tulisi suhtautua tai miten niitä tulisi kohdel-

la. Ortodoksisesta traditiosta voidaan hahmottaa kolme laajempaa tulkintaa, joita on perusteltu sekä raamatullisesti että viittaamalla antiikin ”pakanallisiin” kirjoittajiin kuten Aristoteleeseen. Nimitän näitä näkemyksiä pedagogiseksi, hierarkkiseksi ja relationaaliseksi. Samat henkilöt saattoivat esittää useammanlaisia tulkintoja.

Eläin kasvattajana ja ihmisen palvelijana

Pedagoginen näkemys löytyy esimerkiksi Kleemens Aleksandrialaisen (k. noin 215), Basileios Suuren (k. 379) ja Maksimos Tunnustajan (k. 662) kirjoituksista. Sen raamatullinen perusta on Vanhan testamentin viisaukskirjallisuus, etenkin sananlaskut. Tämän näkemyksen mukaan eläin voi opettaa ihmiselle jotain. Kleemens totesi, ettei eläimillä ole samanlaista turhamaisuutta ja koristautumisen halua kuin ihmisillä. Basileios taas kirjoitti:

”Ajatellessamme, miten hyvin, luonnollisesti ja sisäsyntyisesti... pedot pitävät huolta itsestään meidän tulisi havahtua tarkkailemaan itseämme ja ajattelemaan ennakkolta sielujemme pelastusta. Jos emme kykene edes jäljittelemään järjettömiä eläimiä, olemme ehdottomasti tuomittuja helvettiin.”

Tämänkaltaisen näkemyksen mukaan eläin toimii vastuullisemmin kuin ihmisen. Silti Kleemens tai Basileios tuskin pitivät eläimiä ihmistä parempina – tai edes ihmisen veroisina. Eläimissä oli kuitenkin jotain turmeltumatonta, jotain sellaista, jonka ihminen oli kadottanut. Eläimet olivat luonnollisia, ne toimivat juuri siten kuin Jumala oli tarkoittanut, kun taas ihmistä rasitti syntisyys. Tämän vuoksi eläimet kelpasivat kasvatukselliseksi esikuviksi.

Hierarkkinen näkemys nojautuu luomiskertomukseen: ihminen luodaan viimeiseksi ja hän nimeää eläimet. Tämän vuoksi, ja myös Aristoteleen näkemysten perusteella, ihminen on eläimen yläpuolella. Basileios sanoi luomiskertomuksen selityksessään, että eläimet on luotu palvelemaan ihmistä, sekä selitti norsujen kyvyn oppia toimimaan erilaisissa tehtävissä olevan todistus siitä, että Jumala on ”alistanut kaiken meille, koska meidät on tehty Luojan kuviksi”. Gregorios Nyssalainen (k. noin 395) sanoi ihmisen toimivan välittäjänä Jumalan ja eläinten välillä: eläimetkin voivat pelastua, mutta vain ihmisen avulla. Tämä on ristiriidassa eläinten synnittömyysajatuksen kanssa. Esimerkiksi Olivier Clément pyrki ratkaisemaan ongelman sanomalla, että eläimissä alkuaan ollut luomisen hyvyys rappeutui ihmisen lankeemuksen johdosta. Väite on hierarkkinen, koska se alistaa eläimet ihmisessä tapahtuneille muutoksille.

Vastavuoroinen arvostaminen

Ekologisessa keskustelussa on näkyvimmin ollut esillä relationaalinen tai vastavuoroisuutta korostava näkemys. Sen ”pe-

rusteksti” on Jesajan kirjan 11. luvun eskatologinen näky rauhanvaltakunnasta, jossa susi ja karitsa käyvät rinnan lautumella ja imeväinen leikkii vaaratta kyykäärmeen kololla. Näkemyksen mukaan eläimen ja ihmisen suhde on perimmiltään sopuisa ja hyödyttää molempia. Eläimellä on tässä näkemyksessä ihmisestä riippumaton itseisarvo.

Eläimen ja ihmisen vastavuoroisuutta korostaneet ortodoksiajattelijat ovat vedonneet muun muassa Isaak Syyrialaiseen (k. 700), jonka mukaan ihmisen tulisi elää Jumalan hänelle antaman luonnon mukaisesti eli osoittaa armeliaisuutta kaikkia, myös eläimiä, kohtaan. Armeliaisuuden edustajina on nostettu esille esikuvallisiksi katsottuja henkilöitä, useimmiten pyhäksi julistettuja erakkoja, kilvoittelijoita tai munkkeja.

Ortodoksipyhiin, kuten katolisten pyhimystenkin, elämäkerroissa korostetaan usein pyhän ja eläimen ottavan toinen toisensa huomioon ja osoittavan ystävyyttä tai jopa rakkautta toisiaan kohtaan. Esimerkiksi syyrialaislähtöinen, Georgiasa 500-luvulla kilvoitellut munkki Davit Garedžalainen eli kertoman mukaan juureksilla ja maidolla, jota hän lypsi villipeuroista. Kerran kun Davit oli hiljentynyt rukoukseen, metsästyshaukan ahdistama peltopyy etsi turvaa hänen luotaan. Haukka jäi odottamaan metsästäjää. Kun tämä saapui, hän hämmästyi näkyä ja kysyi, kuka Davit oli. Tämä vastasi olevansa Jumalan palvelija sekä kehotti metsästäjää etsimään saaliinsa muualta. Kun metsämies ei halunnut totella, vaan yritti tappaa Davitin miekalla, hänen kätensä kuivettui. Hän

säikähti ja rukoili Davitia auttamaan häntä, ja kertoman mukaan myös sai avun.

Nykypäivänä tarina on helppo lukea eläinsuojelukertomuksena. Alkuaan sitä ei ollut tarkoitettu sellaiseksi, vaan sillä pyrittiin osoittamaan Davitin pyhyys: hän oli niin pyhä, niin Jumalan mieleen, että eläimetkin etsivät turvaa hänen luotaan (peltopyy) ja auttoivat häntä (peurat). Vastineeksi Davit tarjosi eläimille suojelusta. Nykyään Davitin toiminta voidaan nähdä myös kehotuksena arvostaa ja kunnioittaa muita eliömuotoja.

Monet ortodoksiset pyhät liittyivät, ja liittyvät yhä, maatalouteen ja karjanhoitoon. Useita pyhiä pidettiin kotieläinten suojelijoina. Tunnetuin on pyhä Nikolaos, joka esimerkiksi Karjalassa oli muun ohessa kesäksi laitumelle lasketun karjan ja hevosten kaitsija. Lehmien suojelijana tunnettiin lisäksi Blasios, alkuaan kappadokialainen piispa, jota Valassin nimellä kiitettiin syksyisin siitä, että pedot eivät olleet koskeneet karjaan. Lampaiden turvaksi Karjalassa käännettiin pyhän Nastassien, roomalaismarttyyri Anastasian, puoleen, jolle syksyisin tuotiin tsasounaan villaa vastalahjaksi lampaiden menestyksestä.

Pyhiin vetoava karjalainen ei erakkojen tavoin elänyt harmoniassa kaikkien eläinten kanssa, vaan hän jakoi ne hyviin kotieläimiin ja pahoihin petoihin. Pedot eivät kuitenkaan olleet pahoja luonnostaan, vaan vain aiheuttaessaan vahinkoa kotieläimille. Tavallaan karjalainen ymmärsi petoja, koska kotieläinten kesälaidun oli metsä, petojen oma maa. Mennessään laitumelle karja, ja sen kautta ihminen, tunkeutui petojen alueelle. Selviytyäkseen vie-

raalla maalla karja tarvitsi ”rauhanturvaajan”, pyhän. Kotieläinten suojelijoiksi katsotut pyhät ja niihin liittyvät tarinat ja käytännöt olivat tapa neuvotella ”villin luonnon” kanssa ihmisen oikeudesta käyttää petojen aluetta omiin tarkoituksiinsa; tai myönteisemmin ajatellen jakaa se niiden kanssa.

Idealismi ja realismi

Relationaalinen tulkinta tarjoaa kaksi päätapaa nähdä eläimen ja ihmisen suhde. Erakkojen mallissa eläin on Jumalan luoma olento, joka omassa ympäristössään, luonnossa, on tasaveroinen ihmisen kanssa, vaikka ehkä tarvitseekin ihmistä pelastuakseen. Suojelijapyhä- näkökulmassa eläimen ja ihmisen suhde on monimutkainen ja ristiriitainen neuvottelusuhde. Eläinten, niin karjan kuin petojenkin, oikeus olemassaoloon sinänsä tunnustetaan, mutta niiden edellytetään tekevän kompromisseja ihmisen kanssa.

Toisin kuin erakot, tavalliset ihmiset eivät kuitenkaan katso kykenevänsä toimimaan yksin, vaan suhteissaan eläimiin he tarvitsevat auttajia, pyhiä. Erakkojen malli on ortodoksinen ideaali. Suojelijapyhä- näkökulma edustaa tavalliselle ihmiselle mahdollista realismia.

Kirjoittaja on ortodoksisen kirkkohistorian yliopistonlehtori ja uskontotieteen dosentti Itä-Suomen yliopistossa.

Kelttiläiset pyhimykset ja eläimet

Olikohan Jeesus eläinten ystävä? Mitä tarkoittaa, että autiomaassa 40 päivän rukouspaaston aikana ”hän eli villieläinten joukossa, ja enkelit pitivät hänestä huolta” (Mk. 1:13)? Lohduttiko vai pelottiko eläinten seura häntä?

Varhaiset kelttiläiset kristityt Brittein saarilla uskoivat, että Jeesus teki sovinnon Jumalan, ihmisten ja kaikkien luotujen välille. Sen tähden ihmisen tulee kunniottaa kaikkea elämää. ”Olemme jo jakaneet hengitysilman, miksi siis pelkäisimme toisiamme?” he sanoivat.

MELANGELL (k. 641) oli hurskas neitsyt, joka eli Walesissa yksinäisyydessä ja rukoushiljaisuudessa. Hän rukoili mieluiten luonnon keskellä, taivassalla. Ollessaan taas keran rukoilemassa hän ei lainkaan kuullut metsästystorvien soittoa ja koirien haukuntaa – eikä huomannut, että säikähtynytjänis juoksi turvaan hänen viittansa liepeisiin. Kun metsästysretkeä johtanut prinssi komensi koiria jäniksen kimppuun, ne eivät suostuneet hievahtamaanakaan. Joutuivatko koiratkin kontemplaation tilaan? Hämmenny-

Pyhä Melangell (k. 641) tunnetaan jänisten ja kaniin suojelepyhimyksenä.

nyt prinssi tunnisti pyhän läsnäolon ja lahjoitti maata luostaria varten.

Pyhimystarinat kelttiläisen kristillisyyden kultakaudelta (400–700 jKr) sisältävät lukuisia kertomuksia eläimistä. Rakkaus eläimiin näkyy myös evankeliumikirjojen Lindisfarne Gospels ja Book of Kells värikylläisissä kuvissa, jotka vilisevät käpäliä, kynsiä, linnun siipiä ja kalan pyrstöjä. Eläinfiguureja taottiin kelttiläisiin risteihin ylistämään Jumalan voimaa.

Irlannin apostoli PYHÄ PATRICK (390–461) rakasti koiria. Nuoruudessaan Patrick oli joutunut kuudeksi vuodeksi orjuuteen, lammaspaimeneksi. Yksinäisyyden ja ahdistuksen keskellä lammaskoirat olivat olleet hänelle uskollisia kumppaneita ja suuri lohdutus. Missä ikinä Patrick kohtasi koiran, siinä hän kiitti Jumalaa koiran ja ihmisen ihmeellisestä ystävyystestä.

PYHÄ BRIGID (451–525), jota myös Irlannin Mariaksi kutsutaan, kuvataan

täiteessä lehmien tai vasikoiden kanssa. Jo lapsena hän aiheutti kasvattajille päänvavaa rajattomalla ihmis- ja eläinrakkaudel-

laan. Hän lypsi lehmät kolmesti päivässä – jakaakseen sitten maitoa ja voita kerjäläisille. Niinpä karjankasvattajat ja meijerityöntekijät pitävät Brigidia omana suojelepyhimyksenään. Syvästi liikuttava on myös tarina villisiasta, joka oli eksynyt tavallisten sikojen laumaan. Possunliha oli irlantilaisien herkkua ja erityisen himoittua oli villisian paisti, josta saatiin voimaa ja rohkeutta. Mutta Brigidin tarkka silmä näki, miten ”hurjaluontoinen” villisika pelkäsi ja vapisi – omaa erilaisuuttaanko häpesi? Silloin Brigid siunasi villisian. Se rauhoittui, kesyyntyi ja jäi lauman jäseneksi. Siinäpä strategiaa meille kristityille, joita uusi ja outo pelottaa!

Vuosia sitten Irlannin matkalla, Glendaloughissa, nuorin tyttäreni kuunteli tarinaa PYHÄSTÄ KEVINISTA (k. 618) ja mustarastaasta. Kun Kevin rukoili kädet

Pyhä Guthbert (634–687) osasi eläinten kieltä ja sai niiltä usein apua.

ylös kohotettuina, mustarastas teki pesän hänen kämmenelleen. Lintu pyöräytti munat, hautoi ne ja ruokki poikasia, kunnes ne lensivät pois. Koko ajan Kevin pysyi hievahtamatta paikoillaan, ja munkkiveljet kannattelivat hänen käsiään. Tytär rohkeni epäillä tarinaa. Vakuutin hänelle, että pyhimystarinat ovat aina totta. Luontoa pitää rakastaa, uutta elämää pitää suojella, hyvää pitää odottaa kärsivällisesti ja käsi tarvitaan. Mikä näistä ei muka ole totta?

Linnut olivat erityisen tärkeitä kelttikristityille. Niissä oli jotakin samaa kuin enkeleissä. Linnut sujahtelivat viestintuojina tuonpuoleisesta tämänpuoleiseen. Kun muu kristikunta piti lempeää kyyhkystä Pyhän Hengen symbolina, kelttien pyhä lintu oli villihanhi. Villihanhi (merihanhi) ei nyhjää tutuissa ympyröissä vaan lentää voimakkain siiveniskuin pelottomasti kauas reuna-alueille! Sen töräytys ravistaa uneliaat hereille. Sitä on mahdotonta kesyttää tai kontrolloida. Sydämeistäni nousee syvä huokaus: Tule Pyhä Henki, tule villihanhen lailla meihin väsyneihin ja nosta meidät siivillemme...

Jopa kiivasluonteinen PYHÄ COLUMBA (521–597) tunsu hellyyttä siivekkäitä luotuja kohtaan. Kun hän huomasi muuttomatkan väsyttämän kurjen Ionassa, hän pyysi munkkiveljeä toivottamaan se tervetulleeksi saarelle. ”Nosta kurki varovasti syliisi ja kannan se hellästi pesintäpaikalle.

Hoivaa sitä kaikin tavoin kolme päivää ja kolme yötä”, Columba neuvoi.

Minulle läheisin pyhimys on PYHÄ CUTHBERT (634–687), joka toimi piispana ja luostarin johtajana Holy Islandin saarella Pohjois-Englannissa. Pitkiä aikoja erakkonakin elänyt pyhimys osasi kommunikoida eläinten kanssa. Usein hänet kuvataan haahkan kanssa, joka olikin hänen rakkain lintunsa. Eräässä tarinassa kotka ruokki häntä tuoden hänelle lohen ruuaksi, ja tietenkin he jakoivat aterian puoliksi. Paastopäivänä, joka ei kuulunut Cuthbertin lempipäiviin, hän puolitti leivän eli ainoan ravintonsa hevosen kanssa. Kerran hän seisoi koko yön rukoilemassa viileässä merivedessä – pysyäkseen hereillä – ja aamulla rannalle noustuaan hän sai meri-

saukot lämmittämään ja kuivattamaan jalkojaan.

Tarinoita on loputon määrä. Dogmit ja uskon määritelmät – jos niitä oli – ovat jo haihtuneet taivaan tuuliin, mutta tarinat elävät yhä. Mistä tämä kertoo? Näin vastaa vanha rukous Garmina Gadelicasta:

*”Ei kohoa siivilleen sellaista lintua,
ei tuiki taivaalla sellaista tähteä,
ei ole taivaan alla mitään,
mikä ei julistaisi hänen hyvyttään.
Jeesus! Jeesus! Jeesus!
Jeesus! Joka ainoa liikahdus ylistää
Häntä.”*

*Kirjoittaja on yhteiskunnallisen työn
hiippakuntas sihteeri Mikkelin
hiippakunnan tuomiokapitulissa.*

HEIKKI PESONEN

Kirkon paikka eläinoikeuskeskustelussa

Kysymykset turkistarhauksesta, eläinaktivismista ja eläinten oikeuksista ovat nostaneet julkisuudessa aika ajoin esiin myös kristinuskon ja kirkon roolin ihmisen ja eläimen suhteen rakentumisessa.

Keskustelu eläinten oikeuksista sai Suomessa alkunsa 1990-luvun puolivälissä, jolloin syntyi radikaali eläinoikeusliike. Tällöin perustettiin Oikeutta Eläimille -järjestö ja tehtiin ensimmäiset turkistar-

haiskut. Näistä iskuista alkaen eläinaktivismi oli tiedotusvälineissä runsaasti käsitelty aihepiiri aina 2000-luvun ensimmäisiin vuosiin saakka.

Yksi turkistarha-aktivismiin kulmineaatiopiste sijoittuu itsenäisyyspäivän vastaiseen yöhön 1997. Tällöin orimattilalainen turkistarhaaja ampui pakenevia Eläinten Vapautusrintaman aktivisteja haulikolla. Kyseinen tapaus herätti hyvin laajalti huomiota suomalaisessa mediassa. Sen synnytt-

tämässä keskustelussa kannanottoja esittivät niin valtiovallan kuin kirkonkin edustajat.

Julkisen keskustelun asetelmat

Kirkolle kysymys ei sinällään ollut aivan uusi, sillä kaksi kuukautta aikaisemmin Kirkon tiedotuskeskus oli antanut tiedotteen Kirkkojen maailmanneuvoston kirjasta ”Living with the Animals”. Kirja sai median kyselemään turkistarhaajien suulla kirkon kantaa teoksessa esitettynä turkistarhausta vastustavaan näkemykseen. Tällöin kirkon taholta esitettiin sekä eettistä keskustelua peräänkuuluttava mielipide että turkistarhaajia rauhoittamaan pyrkinyt näkemys, jossa korostettiin sitä, että kirkko elää keskellä ihmisiä, joille turkistarhaus on elinkeino.

Eläinoikeusdebattiin tiivistyykin laajempi kysymyksenasettelu, jossa asettuvat toistensa kanssa suhteeseen eläinten oikeudet ja ihmisten oikeudet. Radikaali eläinoikeusliike vaatii ja myös pyrkii voimakkein lopettamaan eläimiä kaltoin kohtelevan turkistuotannon, joka kuitenkin työllistää Suomessa suoraan ja välillisesti noin 22 000 ihmistä. Julkisessa keskustelussa varsin yleinen näkemys dilemmaan on ollut se, että eläinaktivistien lähtökohdat ovat oikeat: eläinten kohteluun pitää kiinnittää huomiota ja väärinkäytöksiin pitää puuttua. Aktivistien toimintatavat (suora laiton toiminta) ja päämäärät (eläintuotannon lopettaminen, oikeuksien saaminen eläimille) on nähty kuitenkin pääasiallisesti, jos ei virheelliseksi, niin ainakin ongelmalliseksi. Selkeästi turkistarhaiskujen oikeutusta puolustavat näkemykset ovat julkisuudessa olleet selvästi harvemmassa.

Miten kirkkoa asemoidaan suhteessa kyseiseen asetelmaan? Seuraavassa tarkastelen kysymystä 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa käydyn julkisen keskustelun pohjalta. Havaintoni perustuvat sekä kirkollisen ja ei-kirkollisen sanomalehdistön artikkelien että kirkon edustajien tuotaman aineiston analyysille.

Luonto ei ole Jumala eikä eläin ennen ihmistä

Yleisesti ottaen keskustelu eläinten oikeuksista, kristinuskosta ja kirkosta on fokusoitunut kahteen teemaan. Yhtäältä näkemyksiä sävyttävät juuri erilaiset eettiset kysymyksenasettelut liittyen sekä ihmisen ja eläimen asemaan luomakunnassa että kirkon tehtävään eettisenä vaikuttajana. Tätä kautta eläinten oikeuksien ja aseman pohittaminen kytketään myös laajempaan ympäristökeskusteluun. Toisaalta eläinaktivistien toimia arvioidaan enemmän toiminnan yhteiskunnallisten seurausten kuin niiden eettisten syiden perusteella. Eläinten asemaan liittyvä eettinen pohdinta on kuitenkin aineistossani edellistä yleisempää.

Turkistarhaiskujen myötä julkinen keskustelu eläimen asemasta kristinuskossa koki varsin radikaalin muutoksen. Ennen vuotta 1995 keskustelu liittyi pitkälle siihen, onko eläimellä sielu ja pääseekö eläin taivaaseen. Tällöin puhuttiin useimmiten lemmikkieläimistä, kuten kissoista ja koirista. Eläinoikeusdebatin alettua keskustelu muutti muotoaan siten, että se syveni koskettamaan eläinkuntaa yleisesti. Samalla alettiin tarkastella myös tarkemmin ihmisen ja eläimen suhdetta Raamatun mu-

kaan. Erityisesti alettiin pohtia radikaalin eläinoikeusliikkeen näkemyksiä eläinten ja ihmisten yhtäläisistä oikeuksista. Kommenteissa erottaudutaan yleisesti ympäristökeskusteluun mukaan tulleista käsityksistä, joissa ihminen – luonto -dikotomiaan sisältyvää hierarkiaa pyritään kyseenalaistamaan.

Keskustelussa kontrastoidaankin usein luonnon itseisarvo ja ihmisarvo (tai luonnon oikeudet ja ihmisoikeudet). Tällöin korostetaan ihmisen ainutkertaista asemaa luomakunnassa Jumalan kuvana, jolloin erilaiset esimerkiksi eläimen ja ihmisen samanarvoisuutta puolustavat näkemykset asettuvat tälle käsitykselle vastapooliksi. Tällä vahvistetaan kuvaa oman traditioiden ihmiskuvan oikeellisuudesta: Raamatun näkemys ihmisen suhteesta muuhun luomakuntaan on yksiselitteinen. Toiseksi sillä halutaan osoittaa, että kirkolle ihmisoikeuskysymykset ovat ensisijaisessa asemassa suhteessa eläinten oikeuksiin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että eläinten ja luonnon asemaan ei tulisi kiinnittää huomiota, vaan ihmisen katsotaan olevan Jumalan tilanhoitaja maan päällä ja Jumalalle vastuussa luonnon ja eläinten hyvästä hoitamisesta. Vastuun nähdään ulottuvan myös muihin ihmisiin ja tuleviin sukupolviin. Tämän lisäksi, vaikka monesti vastustetaan luonnon itseisarvoistamista, ihminen paikannetaan usein osaksi luontoa ja luonnolle annetaan arvo Jumalan luomana luontona.

Tämänkaltaista tapaa nähdä ihmisen ja luonnon suhde voidaan kutsua heikoksi antroposentrismiksi. Heikossa antroposentrismissä korostetaan luonnonsuoje-

lun merkitystä sekä tämän hetken ihmisten että tulevien sukupolvien takia, jolloin keskiöön asettuu ihmisten perustarpeiden tyydyttäminen. Jos jotkin ei-inhimilliset tekijät uhkaavat ihmisten perustarpeita, heikon antroposentrismistä kannattajat saattavat vastustaa ympäristönsuojelua. Kirkkoon ja kristinuskoon liittyvä eläinoikeuskeskustelu kuvaakin hyvin heikon antroposentrismistä piirteitä. Siinä katsotaan eläinten hyvinvointikysymykset tärkeiksi ja eläinten huonoon kohteluun tulee puuttua. Mutta kun aletaan keskustella ihmisen perustarpeista, johon nähdään kuuluvaksi esimerkiksi turkistarhaus elinkeinona, etusijalle asettuu ihminen.

Koko kansan kirkko puun ja kuoren välissä

Eläinoikeuskeskustelussa kuvaa kirkosta sävyttää selkeä maltillisuus. Kannanotoissaan eläinten oikeuksista ja turkistarhaiskuista kirkon edustajat vaikuttavat valitsevan sanansa huolella. Monissa kommentteissa toivotaan rakentavassa hengessä tapahtuvaa keskustelua, johon osallistuisivat sekä turkistarhauksen vastustajat että turkistuottajat. Kirkon edustajat myös tarjoavat kirkkoa välittäjän rooliin. Heidän kommentteissaan näkyykin se, kuinka kirkon ovet halutaan säilyttää avoimina molempiin suuntiin. Niihin on kuitenkin paikannettavissa myös erottautuminen liian radikaalista toiminnasta. Se kulminoituu kysymykseen elinkeinon harjoittamisen vapaudesta ja laillisuudesta ja sitä kautta viime kädessä eläinten oikeudet – ihmisoikeudet -ongelmaan.

Kirkon maltillisuutta, ”kompromissihakuisuutta” ja ”halua miellyttää kaikkia suuntia” suhteessa ympäristö- ja eläinoikeuskysymyksiin myös kritisoidaan, jolloin kirkko paikantuu varsin ristiriitaisen keskustelun kentälle. Tätä sävyttää ensinnäkin tarve pitää kirkko avoimena kaikenlaisille näkemyksille. Toiseksi avoimuuden nähdään helposti johtavan hampaattomuuteen tärkeissä yhteiskunnallisissa ja eettisissä kysymyksissä. Kirkkoa kritisoidaankin sekä siitä, että se ei osallistu riittävästi eläinten oikeuksista käytävään kansalaiskeskusteluun, että siitä, että se ylipäänsä haluaa keskustella eläinoikeusihmisten kanssa tai suhtautuu eläinaktivisteihin myötämieleisesti. Viimeksi mainituissa kirjoituksissa osoitetaan usein Raamatusta poimittujen lainausten avulla, kuinka ihmisellä on luovuttamaton oikeus käyttää muuta luontoa omien tarpeittensa tyydyttämiseen.

Tässä asetelmassa kirkon edustajat ovat usein julkisuudessa puun ja kuoren välissä. He joutuvat arvostelun kohteeksi sekä eläinaktivistien ja heidän kannattajiensa että turkistuottajien ja heidän kannattajiensa taholta. Eläinaktivistit taas argumentoivat usein, että kirkon edustajien ja teologien näkemyksissä näkyy sama eläimiä kaltoin kohteleva linja, joka on leimallinen koko juutalais-kristilliselle traditiolle.

Eläinten oikeudet ja kirkon kannanmuodostus

Useimmiten kirkkoon kohdistuvat kriittiset ympäristöasioita koskevat puheenvuorot nousevat jostain konkreettisesta päivänpolttavasta ilmiöstä – kuten turkistarhaiskut – johon kirkolta toivotaan erityi-

sesti eettistä kantaa. Jos selkeää kantaa ei esitetä, turhautuneisuus purkautuu kritiikkiin, jossa kirkkoa syytetään hitaudesta ja vaikenemisesta ympäristöasioissa ylipäänsä. Kannanoton esittämisen haluttomuuteen vaikuttaa esimerkiksi se, että kyseinen ajankohtainen ilmiö – kuten turkistarhaaktivismi – edustaa senkaltaista ympäristötoimijuutta, johon kirkko ei halua välttämättä sitoutua. Toisaalta näissä keskusteluissa kyse on yleensä eettisistä valinnoista, jotka ovat juuri sitä aluetta, jossa kirkko katsoo olevansa vahvoilla suhteissa muihin yhteiskunnallisiin toimijoihin.

Kyseessä on ongelmallinen tilanne, jossa yhtäältä halutaan vastata niihin odotuksiin, joita kirkon eettistä ääntä vaativat tahot esittävät ja toisaalta säilyttää tietynlainen neutraalius ja riippumattomuus suhteessa radikaaliin eläinoikeus- ja ympäristöliikkeeseen. Tällöin vastauksena on usein hiljaisuus tai mielipiteet, joissa varotaan selkeitä kannanilmaisuja. Tämä puolestaan vaikuttaa siten, että kirkko nähdään monesti hitaaksi tai välinpitämättömäksi toimijaksi suhteessa eläinten oikeuksiin ja myös ympäristökysymyksiin laajemmin.

*Kirjoittaja on teologian tohtori,
joka toimii uskontotieteen
yliopistonlehtorina
Helsingin yliopistossa.*

EEVA-STIINA SNELLMAN

Eläimissä koko maailmankaikkeus

Lupasin kirjoittaa eläimistä. Mistä aloitan? Kärpäsisistä, koppakuoriaisista, vesisisiliskoista, sammakoista, kyykkäärmeistä, oravista, ketuista, kurjista, mehiläisistä, kanoista, lampaista, vuohista, hevosista, broilerinpoikasista, brasilialaisesta lihakarjasta, suomalaisesta kyytöstä, hämähäkeistä, tonnikalasta, hiiristä, madoista, täistä, hyttysistä, krokotiileistä, apinoista??

Miten meidän tulisi suhtautua, hoitaa, hyödyntää ja suojella näitä lukemattomia lajeja, jotka kaikki luotiin suuren luomiskertomuksen mukaan samana päivänä kuin ihmisen. Minun tulee kohdella niitä kaikkia vertaisinani. Meidät erottaa ehkä vain se,

että minä voin miettiä suhdettani niihin. Se on sama suhde, joka minulla on koko maailmankaikkeuteen.

Ihmiskuntana olemme tulleet siihen pisteeseen, jossa meidän ensisijainen tehtävämme on suojelu.

Meidän tulee tehdä kaikkemme, jotta mahdollisimman moni metsä- ja maa-alue suojeltaisiin kokonaan ihmisen toimenpiteiltä. Tehtävämme on antaa kaikenmoisten eläinten vain olla.

Seuraavaksi voimme pohtia miten voisimme aktiivisesti auttaa, jotta eläinten elinolosuhteet paranisivat. Voimme rakentaa

komposteja, jättää puutarhoihimme risukasoja ja epämääräisiä ruohikkoja, nokkospesäkkeitä, villiintyneitä kukkapenkkejä ja kaikenlaista sellaista, joka ihmisen silmälle näyttää sotkuiselta ja kaoottiselta. Sillä juuri sellaisissa maisemissa kaiken maailman pienet eläimet viihtyvät. En erota tietoisesti hyönteisiä omaksi ryhmäkseen sillä juuri hyönteisten olemassa olo on niin uhattu ja helposti unohdettu osa ekosysteemiä ja sen selviytymistä.

Seuraavaksi voimme pohtia syömmekö lihaa ja onko se välttämätöntä tai tarpeellista. Jos niin koen, voinko popsia eläimiä suuhuni hyvällä omalla tunnolla tietäen, että ne ovat saaneet elää lajilleen tyypillistä elämää hyvinvoivina ja terveinä elämänsä alusta lopun teurastukseen saakka.

Olen kotoisista kotieläimistämme perehtynyt suomalaisen lampaan, maatiaiskan ja vuohen elinkaareen. Olen halunnut niistä villaa, nahkaa, maitoa, juustoa, kananmunia, lannoitetta, maisemanhoitoa ja terapeuttista seuraa. Aina välillä on joku täytynyt teurastaa ja silloin olemme saaneet sivutuotteena harvinaista herkkua ruokapöytäamme: lihaa.

Se on aina ollut sivutuote, koska mitä kauemmin olemme kotieläimiä pitäneet, sen epäilevämmän suhtaudumme teurastuspäivään ja sitä intensiivisemmin pohdimme suhdettamme eläimiimme. Kuitenkin hyötypuutarhamme kukoistaa juuri niiden antaman kompostoidun karjanlannan ansiosta. Sen ansiosta voimme myös melkein viljellä koppakuoriaisen toukkia joka syksy lämpenevässä kompostissamme. Laitumella kärpäset noukkivat lantakakkaroitaa

ja pääskysyt syövät kärpäsiä ja sammakot syövät koppakuoriaisia ja niin edelleen.

En syö koskaan sellaisia eläinkunnan tuotteita joiden alkuperää en tiedä. Vastustan väkevästi suuria teurastamoja ja pieniäkin vältän suosien kotiteurastusta aina kun se on mahdollista. Eläinten kuljetuksia vältän viimeiseen saakka ja broilerin kasvatusta en hyväksy ollenkaan. Hups, että tuon uskalsin kirjoittaa. Sehän on mainiota pienen hiilijalanjäljen jättävää ruokaa, sanotaan. Kasvatamme parhaillaan yhdeksää hautomakoneessa syntyneitä maatiaiskan poikasta ja hämmennyn kun näen, miten erilaisia persoonia nuo tipusetkin ovat, niin kuin jokainen karitsa, kili, varsa, vasikka ja lie sammakkokin. Me emme voi puhua eläimistä yhtenä massana, emme edes saman lajin eläimistä, niin erilaisia persoonia ne jo yksilönäkin ovat.

Huomaan siis miten rajoittunut meidän maailmankuvamme on. Tuskin olemme edes alkaneet ymmärtää minkälaiseen elämän käsittämättömään ja monimutkaiseen kokonaisuuteen kuulumme.

Sitä pohtiessani hankin lisää linnun ja lepakon ja hyönteisten pönttöjä. Luovumme lampemme ruoppamisesta konevoimin suojellaksemme siinä talvehtivia rupisammakkoystäviamme. Käännämme puutarhamaatamme mahdollisimman vähän matoja ajatellen. Aiomme vastaisuudessaakin antaa syntyville karitsoillemme nimet, jotta ne varmasti saisivat säilyttää persoonallisuutensa mahdolliseen kotiteurastuksen hetkeen saakka. Aion niittää vuohillemme ruokaa ja lehdeksiä ja lypsää ne käsin niille hiljaa jutellen niin kauan kun jaksan ja niin

kauan kun juon maitoa tai piimää, syön jogurttia tai juustoa. Ihmisenä olen velvollinen elämään moraalisesti ja loogisesti. En halua olla missään tekemisissä sen massiivisen miljoonien eläinten massatuotannon ja teurastuksen helvetissä, joka on todellisuutta päivittäin täällä Suomessakin.

Haluan edelleen ajaa kanasemme suojaan kun haukka kaartaa pihamaamme yllä ja laiduntaa vuohiamme metsässä ja pellolla ja suoda jokaiselle lammaspersoonalle mahdollisimman vapaan ja lajilleen tyyppillisen elämän. Maksoi mitä maksoi eli työstä elämää tämä on eikä rahallisesti rikasta, mutta juuri eläinten läsnäolo elämässämme antaa jotain syvempää ja opettavaisempaa kuin pelkkä kasvinviljely.

Terveisiä vaan kaikille sinapeille 40-vuotiaalta rupisammakkovanhukselta, yöllisiltä tovereilta lepakoilta, puun alla varjossa märehitiviltä vuohiltamme, kurkkusilppua syöviltiltä tipusiltamme, sisiliskoilta eikä vähiten lammessamme neljän vuoden ajan toukkina kehittyneiltä sudenkorennoilta, jotka liitävät runsaslukuisina pääni päällä.

Haluan oppia katsomaan jokaista kohtaamaani eläintä syväälle silmiin ja oppia niiden sanatonta kieltä, joka kertoo minulle ihmisenä olemisesta jotain sellaista, jota en keneltäkään muulta voi oppia.

Kirjoittaja on pienimuotoisen ekologisen maaelämän eläjä ja Sinapinsiemenen jäsen Perttelistä.

Ukinrannan syyskausi 2013

21.–22.9. HILJAISUUTTA VASTA-ALKAJILLE. *Leena ja Jarmo Rautiainen.* 80€

26.–27.10. RETRIITTIRUOKAA RAKKAUDELLE. Erilainen ruokakurssi, jossa ruokailut ja yöseudut hiljaisuudessa. *Eeva-Stiina Snellman.* 80€

1.–3.11. PYHÄINPÄIVÄN HILJAISUUDEN RETRIITTI. *Tapio Koivu.* 110€

29.11.–1.12. ADVENTIN HILJAISUUDEN RETRIITTI. *Soili Juntumaa.* 110€

Pyhiinvaellusretriitti: osallistujilla on mahdollisuus tehdä pieniä ohjattuja pyhiinvaelluksia lähistöllä.

ILMOITTAUTUMINEN Ukinrantaan viimeistään kaksi viikkoa ennen tapahtumaa. Kaikkiin tapahtumiin omat lakanat mukaan.

SÄÄNNÖLLISET RUKOUSHETKET KLO 8 (ti–la) ja **20** (ti–to); ohjelmaan merkittävien tapahtumien aikana klo 8.30, 13 ja 20. Avoinna kenen tahansa tulla ja hiljentyä Jumalan läsnäoloon virren, Raamatun tekstien, hiljaisuuden ja Taizén laulun myötä. **Kirjamyymä** on avoinna rukoushetkien jälkeen tai muuten erikseen sovittuna aikana.

Rukous kompostin äärellä

Jumala, me kiitämme sinua maaduttajista, sokeista maan alla työskentelijöistä, bakteereista, madoista, sienistä ja pienistä hyönteisistä, ahkerista mullantuottajista, joiden päällä me noin vain astelemme.

Elämän Henki, sinä joka osaat heidän hiljaista kieltään, välitä kiitoksemme, tervehdys ihmiseltä, häneltä joka elää lyhyen hetken maan päällä.

Kerro, että me olemme riippuvaisia teidän työstänne. Ja että me olemme teille sukua, sillä maasta on myös ihminen tullut ja maaksi meidän pitää jälleen tuleman.

Kerro terveisemme ja että me joka päivä iloitsemme teidän työnne hedelmistä.

Siunatkoon teitä Jumala, pienet sisaremmet ja veljemme kompostissa, maanalaisen seurakunnan jäsenet.

Olkoon terveys ja hyvä ruokahalu aina osananne!

Aamen.

Piispa Martin Lönnebon rukous on julkaistu kirjassa Nädegåvan, Kyrka och Miljö 2000, (Svenska Kyrkans Miljövärn 1998), suom. Ilkka Sipiläinen

Hilpukka

– retriittikissa

PEKKA KAUTONEN

Hilpukka tuli Morbackaan elokuussa 1995. Sen syntymäkodissa Porvoossa toivottiin, että pentueen pienimpänä syntynyt, kiltinoloinen tulokas voisi uudessa kodissaan saada rakkautta ja huolenpitoa ja siten vahvistua elinkelpoiseksi kissaksi. Itse saavuin yhteisöön samassa kuussa ja koen kyllä monin tavoin johdatuksena niin Hilpukan valikoitumisen uudeksi eläinkunnan edustajaksi Morbackassa (Til-tun jälkeen) kuin oman valikoitumisenikin hoitotiimin jäseneksi. Muita tiimiläisiä olivat Anna-Maija ja Taisto, joiden asunnosta, Solveigin majasta, tuli myös Hilpukan koti. Anna-Maija varsinkin oli ollut uuden tulokkaan saapumiseen myötävaikuttamassa, mutta minulle kaikki tapahtui odottamatta ja suunnittelematta. Hilpukka itse ”adoptoi” minut tiimiinsä.

Rakkautta ja huolenpitoa Hilpukan elämään tulikin roppakaupalla. Ja roppakaupalla se sitä myös eteenpäin jakoi. Vieläkin tapaan silloisia Morbackan-kävijöitä – retriittiin osallistuneita tai muuten vain vieraana olleita – jotka lämpimin äänensävyin muistelevat hoitavia hiljaisia hetkiä tämän suloisen retriittityöntekijän kanssa. Omissa muistoissani Hilpukalla on ikioma

paikkansa, jota mikään muu eläinkunnan edustaja ei sen jälkeen ole uhannut ja tuskin tulee uhkaamaan.

Anna-Maijalle ja Taistolle Hilpukka oli äärettömän rakas. Tulkoon sanotuksi, ettei se rakkaus tietenkään ollut mitenkään pois ihmisiltä, vaan pikemminkin antoi lisävoimia ihmissuhteiden hoitamiseen. Kottiin palatessaan kumpikin kysyi heti Hilpukan vointia – tai oliko Hilpukka yleensä paikalla vai jossain omilla retkillään.

Anna-Maijan ikimuistoiset virikepuheet ammensivat usein innoitusta senhetkisistä arkitilanteista. Niissä saatiin esim. ensi käden tietoa parhaillaan käännettävänä olevasta kirjasta. Ei siis ihme, että myös Hilpukka kaikkine puuhineen pujahti silloin tällöin virikepuheisiin. Mieleeni tulee mm. se kerta, jolloin Anna-Maija totesi: ”Kun pikku Hilpukka tekee kieppejään, se ei ole turhaa. Ei, ei ollenkaan. Voimat kasvavat.” Näin meitä lämpimästi johdateltiin ajatte-

lemaan omia ”kieppejämme” ja näkemään ne positiivisessa valossa, voimia kasvattavina ja parhaimmillaan myös iloa tuottavina. Olihan tuo kieppuva kissanpentu oiva esimerkki ihan silkasta elämänilosta.

”Rakkaus tekee myös kipeää”, sanoi Anna-Maija minulle, kun Hilpukan ensimmäisenä kesänä yritin väkisin saada sisään kauniiksi kesäyöksi. ”Turvaan”, minä ajattelin. Seurauksena oli verinen naarmu käsivarressani ja heinikkoon pinkaiseva, voitonriemuinen Hilpukka. Niinpä. Hilpukka oli erinomainen opettaja myös siinä, että rakkaus vaatii paitsi vastuullisuutta ja sitoutumista myös vapauden antamista. Turvassa oleminenkaan ei ole väkisin lukittuna olemista. Tarvitaan sitä luottamusta, jota Anna-Maija loppuun asti jaksoi opettaa.

Luonnollisesti Hilpukka hoiti kaikenlaisia arkisia veloitteita kuten hiirien pyydystämistä. Se oli hyvin tehokas hiirikissa ja siten myös palveli asukkaiden ja vieraiden retriittirauhaa. Näiden hetkien muistaminen eivät kuitenkaan herätä itsessäni samanlaisia lämpimiä tunneilahduksia kuin nuo ”henkisemmät” hetket, joten niistä tulee harvemmin kerrottua.

Hilpukka vakuutti minut myös siitä, että kissa (ja varmasti eläimet yleensä) ymmärtävät uskomattoman paljon ihmisen puhetta ja tunnetiloja – tutkimusten mukaan sitä enemmän mitä pienempinä ja mitä enemmän ne ovat saaneet kuulla ihmisen puhetta. Hilpukka osasi antaa ”mau”-vasta-

uksensa ja -kommenttinsa monella eri sävyllä, esim. hyväksyvästä komentavaan tai paheksuvasta syvästi ymmärtävään.

Hilpukkakin oli tarvitseva kiepeissä saatuja henkisiä voimia. Yksi kerrallaan se joutui luopumaan ensimmäisen viiden vuoden hoitotiimiläisistään. Ensimmäistä luopumista ja se aiheuttamaa surua ja hämmennystä olin todistamassa. En enää pitkään aikaan ollut uskonut, että kissa kiintyy vain paikkaan, ei ihmisiin. Nyt minä tiesin varmuudella, että kissa kiintyy sitä hoitavaan ihmiseen ja jopa useampaan ihmiseen samanaikaisesti.

Muutin vuonna 2000 pois Morbackasta, mutta vielä sen jälkeenkin sain vieraana iloita yhteisistä hetkistä Hilpukan kanssa. Olin kiittollinen jokaisesta, joka kantoi siitä huolta. Suureksi surukseni en tiedä mitä sille tapahtui sen lähdettyä lopullisesti kotipihasta. Voin vain luottaa, että Hän, joka Hilpukan aikoinaan lähetti, on pitänyt siitä huolta senkin jälkeen kun se poistui morbackalaisten elämästä.

Kun ajattelen Hilpukkaa ja sitä lahjaa, minä Luoja on eläinten välityksellä meille ihmisille antanut, tulee mieleeni säe Adriana Zarrin runosta (Anna-Maijan kääntämä kirja Rukoileminen on niitty): ”Anna jokaiselle pihalle kissansa!”

Kirjoittaja on entinen Morbackan yhteisön asukas, joka nykyisin toimii monitaideprojektin vetäjänä.

Sinapinsiemenen SYYSKOKOUS ja SEMINAARI

”Syyllisyys vs. häpeä”

Lauantaina 9.11. klo 10.00–15.30
Ukinrannassa, Ruutanantie 10, Kangasala

Ohjelma:

- 10.00 Yhdistyksen sääntömääräinen kokous
- 12.00 Keittolounas ja kahvit, vapaaehtoinen maksu Sinapinsiemen ry:lle
- 13.00 Päivärुकoushetki kappelissa
- 13.30 Seminaari: *Syyllisyys vs. häpeä*.
Aiheesta alustaa professori *Paavo Kettunen*
- 15.30 Päätös

Ilmoittautuminen ruokailua varten sihteerille KESKIVIIKKOON 6.11. mennessä sihteer@sinapinsiemen.fi, 050-571 3223
Majoittuminen Ukinrantaan ukinranta@sinapinsiemen.fi, 045-266 0570

SYYSKOKOUSKUTSU

Sinapinsiemen ry:n jäsenet kutsutaan sääntömääräiseen syyskokoukseen lauantaina 9.11. klo 10.00

Ukinrantaan, os. Ruutanantie 10, Kangasala

Käsiteltävinä ovat sääntömääräiset asiat:

- Hallituksen laatima toimintasuunnitelma vuodelle 2014
- Hallituksen laatima talousarvio vuodelle 2014
- Hallituksen jäsenten valinta
- Tilintarkastajien valinta
- Keskustelua yhdistyksen tulevaisuudesta

Turussa 25.8.2013

Leena Kairavuo

Sinapinsiemen ry:n hallituksen puheenjohtaja

Mietiskeltäväksi

TAIZÉN VELI ALOIS

Miten löydämme Jumalaan luottamisen lähteitä? (3/4)

Kolmas ehdotus

ETSIIÄ JUMALAA LUOTTAMISEN TAPOJA

Jumalaan uskomisen, luottamisen häneen, tarkoittaa turvautumista häneen. Uskomisen ei tarkoita kykyä selittää kaikkea tai helpompaa elämää, vaan tasapainon ja lähtökohdan löytämistä. Se ei tarkoita riippuvuutta onnistumisistamme tai epäonnistumisistamme, ja siten luottamista viime kädessä itseemme, vaan Toiseen, joka rakastaa meitä.

Kukaan ei voi elää ilman jotakin, mihin turvautua, ja näin tässä mielessä jokainen uskoo johonkin. Jeesus kutsuu meitä turvautumaan Jumalaan niin kuin hän teki, ja siksi, koska hän teki niin. Hän opettaa meitä rukoilemaan ”Isä meidän joka olet taivaassa”.

Hiljainen palvonta vahvistaa mietiskelyä ja ymmärtämistä. Mutta mikä tärkeämpää, se asettaa meidät Jumalan ja hänen mysteerinsä eteen ja piiriin. ”Sapattihetkien” luominen, aikojen, joina pysähdymme emmekä tee mitään, annamme aikaamme käydäksemme läheisessä kirkossa pari tuntia päivässä, rukoillen toisten kanssa, osallistuminen paikalliseen seurakuntaan joka viikko muistan Kristuksen kuolemaa ja ylösnousemusta... Kaikki tämä tekee mah-

dolliseksi sen, että Jumala saa sijan päivittäisessä elämässämme.

Jokaisessa ihmisessä on sisäinen elämä, jossa valot ja varjot, ilot ja pelot, luottamus ja epäily sekoittuvat. Siellä voi tapahtua hämmästyttäviä ja suuria asioita. Kun tiedämme, että olemme rakastettuja tai kun rakastamme, kun koemme ystävyiden siiteet, tai kun luomakunnan kauneus tai ihmisen luovuus koskettaa meitä, tajuamme, että maailma on todellakin kaunis.

Nämä hetket voivat tulla meille yllättäen, jopa kärsimyksen aikana, kuin valo, joka tulee jostakin muualta. Niissä voimme aivan yksinkertaisesti nähdä Pyhän Hengen läsnäolon elämässämme.

Meidän päivinämme, kun monet kokevat rikkoutuneita ihmissuhteita ja odottamattomia muutoksia elämässään, suhde Kristukseen voi antaa jatkuvuuden ja tarkoituksen. Usko ei saa sisäisiä ristiriitajamme katoamaan, mutta Pyhän Hengen vaikutuksesta haluamme elää ilon ja rakkauden täyttämää elämää.

*Veli Aloisin kirjeestä vuodelle 2013
suomentanut Anne Väisänen*

Taizé-tapaaminen Lakota-intiaanien reservaatissa

Ystävänä Elina ja hänen äitinsä pyysivät minua lähtemään Taizé-tapaamiseen Pine Ridgeen, Lakota-intiaanien reservaattiin Etelä-Dakotaan toukuussa 2013. Tarkoituksena oli saada kaksi alkuperäiskansaa kohtaamaan ja jakamaan kokemuksia. Reservaatin jäseniä oli ollut Lapissa edellisenä syksynä, joten he halusivat kuulla lisää saamelaiskulttuurista ja antaa yhteisönsä jäsenille ja muille osallistujille mahdollisuuden tutustua kyseiseen kulttuuriin. Lapista lähti matkalle mukaan myös kolttaasamelainen Leena ja saamelaispappi Tuomo. Lisäksi mukana matkalla olivat ivalolainen ystäväni Elina, Leenan ystävä Paula sekä Helsingistä Marjaana, Kristiina, Laura ja Topi. Itselleni matka oli ensimmäinen kosketukseni Taizeen.

Koska delegaatiomme saapui paikalle jo muutama päivä ennen tapahtumaa, auttoimme paikalla olleita vapaaehtoisia tapahtuman järjestelyissä. Ensimmäinen tehtävämme oli kerätä kiviä maakuoppaa varten, sillä siellä paistettiin viikonloppuna ruuaksi biisonia. Kivien keruun lisäksi suomalaiset auttoivat mm. polttopuiden saamisessa ja keräämisessä sekä tapahtuma-alueen siivoamisessa. Muutamat meistä olivat myös mukana pystyttämässä tiipiitä, jossa Taizé-veljet yöpyivät.

Ennen perjantaina alkanutta tapahtumaa kävimme vaeltamassa intiaanien pyhän

vuoren Bear Butten huipulle ja vierailimme Badlandsin luonnonpuistossa. Tapahtuman aikana delegaatiomme tehtävänä oli huolehtia ruokailuvälineiden tiskaukseen tarkoitetuista tiskisaaveista. Tapahtuman järjestäjät halusivat välttää kertakäyttöastioiden käyttämistä ja näin muistuttaa luonnonvarojen käytöstä. Siksi jokaisen oli tuotava mukanaan omat ruokailuvälineet. Tehtävämme oli täyttää saavit, opastaa ihmisiä tiskijonossa ja vaihtaa vesi tarpeen mukaan. Lisäksi joukkomme huolehti ruuanlaittoastioiden tiskauksesta.

Perjantaina tapahtuma-alue täyttyi osallistujista ja reservaatissa sijaitsevan episkopaali-kirkon etupihalle nousi telttakylä bajamajoineen. Ensimmäisen illan hartaudessa saimme kuulla lakotankielisen laulun. Sen aikana käännymme intiaaniperinteiden mukaisesti vuorotellen neljään ilmansuuntaan. Neljästä ilmansuunnasta ja elementistä oli muistuttamassa myös neljä eriväristä lippua: valkoinen, keltainen, punainen ja musta. Nämä värit toistuvat muun muassa paikallisten käyttämissä amuleteissa.

Lauantaina vuorossa oli pienryhmyöskentelyä ja työpajoja. Delegaatiomme kertoi omassa työpajassaan Suomen ja Saamen kulttuureista. Saamen kolmikkomme kertoi Suomen saamelaisryhmien erityispiirteistä. Lisäksi Tuomo-pappi kertoi saame-

laisten hengellisestä elämästä. Opetimme työpajassa Nils-Aslak Valkeapään sanoittaman pohjoissaamenkielisen virren ja lauloimme myös yhden inarinsaamelaisen livden.

Työpajojen jälkeen jatkui pienryhmyöskentely, jossa käsiteltiin hengellisiä kysymyksiä raamatun pohjalta. Itse koin olevani kyseisessä osiossa lähinnä tarkkailija, koska en tunnistanut itsessäni sitä palavaa hengellisyyttä, mikä muissa ryhmän amerikkalaisjäsenissä oli. Amerikassa uskonto tuntuu olevan paljon suurempi osa elämää ja siitä puhutaan avoimemmin. Oma maailmankatsomukseni on puolestaan luonnonuskoon pohjautuva ja henkilökohtaisempi. Työskentelyn jälkeen ilmoitauduttiin sunnuntain vapaavalintaisiin ohjelmiin. Jumalanpalveluksista oli vaihtoehtoina episkopaalinen, katolinen ja luterilainen palvelus. Suomalaiset valitsivat luterilaisen jumalanpalveluksen. Kyseisenä sunnuntaina oli amerikkalaisten oma juhlapyhä eli Memorial Day, joten kirkossa oli USA:n lippu ja lopuksi laulettiin kansallishymni.

Sunnuntaina iltapäivällä jakauduttiin toisenlaisiin ryhmiin. Yksi ryhmä lähti Badlandsiin patikoimaan, toinen hiljaiseen rukoushetkeen Wounded Kneehin, kolmas Red Cloudin intiaanikouluun ja neljäs ryhmä jäi tapahtumapaikalle spreijamaan paikallisten taiteilijoiden kanssa. Itse lähdin koululle.

Paikallinen oppaamme esitteli seuraavalla viikolla avattavan taidenäyttelyn ja koululla sijaitsevan kirkon sekä kertoi koulusysteemistä. Red Cloudin kouluun valitaan vain motivoituneimpia nuoria, siksi val-

mistumisprosentti on korkea. Opintoihin kuuluu pakollisena lakotan kielen kurssi ja mahdollisimman moni nuori yritetään saada ympäri maata jatko-opiskelijoiksi. Heidän myös toivotaan palaavan alueelle töihin opintojen jälkeen. Kaikille ei kuitenkaan ole tarjolla opintoja vastaavaa työtä, joten osa nuorista jää työskentelemään muualle. Ne, jotka palaavat, tekevät poikkeuksetta vapaaehtoistyötä yhteisönsä hyväksi.

Itse olin siis koululla, mutta muu suomalaisporukka valitsi kohteekseen rukoushetken Wounded Kneessä, joka tunnetaan massamurhastaan. Vuonna 1890 Yhdysvaltain armeijan sotilaat tappoivat siellä satoja lakotaintiaaneja, suurin osa naisia ja lapsia. Kaikki sai ilmeisesti alkunsa vahingonlaukauksesta ja sotilaiden ylireagoinnista. Vaikka teko sittemmin tunnustettiin massamurhaksi, ketään sotilaspäälliköistä tai sotilaista ei tuomittu.

Sunnuntai-iltana reservaatin tapahtuma-alueella pidettiin viimeinen yhteinen hartaus, jossa saamelaispappimme Tuomo luki raamattua suomeksi. Edellisenä iltana hän luki saamenkielistä testamenttia. Hartauksissa kuultiin tekstejä myös lakotaksi, ranskaksi ja englanniksi. Illan hartauden jälkeen paikallinen pariskunta rummutti tapahtumateltassa ja opetti osallistujat tanssimaan muutamia perinteisiä tansseja. Edellisenä iltana heidän lapsenlapsensa tanssivat meille ja paikallinen teatteriryhmä esitti näytelmän tähtipojasta.

Maanantai oli lähtöpäivä. Lounaan jälkeen alue alkoi tyhjäntyä nopeasti ja oma dele-

gaatiomme jakeli tuomiaan lahjoja tapahtuman järjestäjille. Viimeinen majapaikkamme oli Rapid Cityssä sijaitseva kahden perheen kommuuni. Perheen kotina oli asumiskäyttöön otettu entinen kirkko. Yövyimme viimeisen yön entisessä kirkkosalissa.

Matkan aikana sain kuulla, että tilanne reservaatissa on hankala erilaisine ongelmineen. Reservaatien asukkaista 80 % on työttömiä, 12 %:lla nuorista on tutkinto ja imeväisyyskuolleisuus on viisi kertaa muuta maata korkeampi. Alkoholit on reservaatien alueella kielletty, mutta välittömästi rajan toisella puolen alkoholia on tarjolla valtavia määriä. Alueella on siis paljon alkoholismia ja itsemurhia.

Sähkön ja lämmityksen saaminen alueelle on niin kallista, että talvisin ihmiset palelevat huonosti eristetyissä taloissa ja osa jopa kuolee kylmyyteen. Myös maanomistuskysymys herättää keskustelua. Intiaanit periaatteessa omistavat maansa, mutta valkoiset ovat ottaneet niitä käyttöönsä mm. kaviostoimintaan. Näin on käynyt esimerkiksi Black Hillsin tapauksessa.

Intiaanit elävät siis valtaviin paineiden alla yrittäen säilyttää oman kulttuurinsa ja kielensä. Eräs paikallisista intiaaneista toivoi, että kun valtio ei kuuntele heitä, niin ehkä se kuuntelisi meitä muualta tulleita tapahtumaan osallistujia. Vetoamus oli niin koskettava, että aloin miettiä matkan tarkoitusta syvemmin. Tarkoitus oli siis kuunnella paikallisia ja välittää viestiä eteenpäin.

Matkan jälkeen olen miettinyt kuitenkin myös sitä, mitä yksi ihminen kaukana Suomessa voi tehdä intiaaniyhteisöjen hyväksi. On vaikea herättää ihmisten kiinnostus kaukaisen maan asioihin ja vieraan yhteisön ongelmiin. Siksi täytyy toivoa, että jokainen alueella vierailut vie viestiä eteenpäin ja lopulta jokin viestikapuloista päätyy sellaisen vaikutusvaltaisen tahon käsiin, joka haluaa ja voi tehdä asioille jotain. Se vaatii kuitenkin kovaa tahtoa ja edellyttää monitahoista yhteistyötä.

Kirjoittaja työskentelee lasten parissa Inarinsaamen kielipesässä, jonka tarkoitus on elvyttää inarinsaamen kieltä.

Veljien yösjana toiminut tiipii.

KRISTIINA KALLINEN

Mikä Lakota-intiaanien tapaamisessa oli minulle merkittävää?

Intiaanireservaatissa vierailu oli minulle aivan uusi kokemus, samoin kuin usealle muulle tapaamiseen osallistuneelle. Tapahtuma-alue teki heti vaikutuksen: autiota, litteää maisemaa, sateen jälkeen vihertäviä ruohokenttiä, kaktuksia ja vain pari satunnaista puuta näköpiirissä. Upea Badlandsin kansallispuisto ”kiviharjuineen” alkoi ihan rukouspaikkamme vierestä.

Vaikka suomalaisena on tottunut kulkemaan luonnossa ja ehkä vähän telттаilemaankin, neljän yön viettäminen teltassa ilman juoksevaa vettä, käytettävissä olevia sisätiloja tai muita perusmukavuuksia tuntui hermostuttavalta ajatukselta. Pian kuitenkin huomasin, että rajusti vaihtelevasta säätilasta (ensin satoi, sitten paistoi, sitten tuuli ja niin edelleen) huolimatta, ja varmaan myös sen takia, tunsin olevansa uudella tavalla yhtä luonnon kanssa.

Ihmisjoukkoomme mahtui monenlaista porukkaa ja ennakkoluuloja esiintyi useilla puolilla, yhdessä tekeminen ja oleminen niin yksinkertaisissa olosuhteissa saivat olon tuntumaan hienon yhteisömäiseltä. Keskustelut eivät pyörineet vain pinnallisella small talk -tasolla, vaan itselle hankaliakin asioita jaettiin jo lyhyen tutustumisen jälkeen. Tällaisia kokemuksia minulla oli aiemmistakin Taizé-tapahtumista, mutta tällä kertaa vaikutus oli vielä merkittävämpi.

Rukoushetkissä tunnelma oli koskettava, lauloimme ja luimme raamatuntekstejä ja rukouksia suomeksi, lakotaksi, englan-

HELLA AIKIO

niksi ja jopa pohjoissaameksi kolme kertaa päivässä. Illan hämähärrytyä kuljimme reunoilta valaistua polkua pitkin rukouspaikalle, ja sydämeni meinasi pakahtua hetken tunnelmasta ja kauneudesta.

Saimme oppia paljon vaikeita ja kipeitä faktoja Lakota-intiaanien menneisyydestä, mutta iloita myös heidän kanssaan perinnetansseja tanssimalla ja kuulemalla edistysaskeleita reservaatien asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänlaadun parantamiseksi. Reservaatien tämän päivän vaikeuksia, kuten korkeaa työttömyyttä ja alkoholi-ongelmaa, selitettiin osittain ihmisen ja luonnon välisen yhteyden katkeamisella. Ogla-Lakotat ovat perinteisesti viljelleet paljon maata, mutta nykyisin tilanne on muuttunut, osittain sen takia että viljeltävää maata on napattu pois huomattavan suurina alueina muun muassa rikkomalla intiaanien kanssa tehtyjä sopimuksia.

Minuun teki myös vaikutuksen Lakota-kulttuurin yhteisöllinen ajattelutapa. Perhettä ja heimoa arvostetaan edelleen, ja yhteys esi-isiin näkyy ja kuuluu. Heimon vanhimpia ja heidän näkemyksiään kunnioitetaan suuresti. Välillä keskusteluisa oli epäselvää, onko puheessa kyse yli sata vuotta sitten eläneestä esi-isästä vai perheenjäsenestä, sillä molempia saatettiin pitää itselle tärkeinä läheisinä. Mieleen jäikin päällimmäisenä koskettava sanonta Mitakuye oyasin, ”kaikki ovat toisilleen sukua”.

Kirjoittaja on kajaanilainen teologian opiskelija Helsingistä.

HELLA AIKIO

Komin projekti edistyy

Karong Thanghao Kom on lähettänyt Intiasta yhteiskirjeitä ystävilleen kerran kuukaudessa ja kertonut tapahtumien kehityksestä Manipurissa.

Helmikuun alussa 2013 viisi poikaa Komin kotikylästä Manipurista pääsi opiskelemaan Armon Akatemiaan (=isoon kouluun eri luokille) Imphaliin. Kom hankki heille kirjat ja koulupuvut ja asunnon hostellissa. Kom pitää heihin jatkuvasti yhteyttä ja järjesti heille eläinpuistossa käynnin. Maaliskuussa ja kesäkuussa he pääsivät käymään kotikylässään sukulaistensa luona.

Helmikuussa toteutui myös melkoisella kiireellä tontin osto Rakkauden kotia varten noin 10 kilometriä Imphalista. Kom sai rahat tonttiin myymällä perintömaansa, sukulaisiltaan ja ystäviltään sekä Sinapinsiemeneltä avustuksen. Hän maksoi tontin käteisellä.

Monsuunisateet tulivat maaliskuussa tavallista aikaisemmin. Koulut olivat suljetuina kaksi päivää. Tilanne oli hyvä maanviljelijöille, mutta hankaloitti työtä tontilla. Puu-bambupilareilla tehty aitaus valmistui 18. maaliskuuta. Kaikkiin tontin kulmiin pystytettiin rautapilarit. Kom iloitsi että hänen tiiminsä ja veljensä olivat mukana tässä rankassa työssä. Yksi Komin tiimin jäsen hallitsee onneksi rakennustyöt ja hän suunnittelee ja johtaa rakentamista.

Tontille istutettiin reilusti yli 500 hedelmäpuuta ja muita puita, joita Kom osti torilta ja veljet toivat niitä myös kotikylästä. Banaania, papaijaa, mangoa, pääry-

nää, passionhedelmää, greippiä, guavaa, teak puuta ja monta muuta on kasvamassa. Lisäksi he istuttivat papuja ja vihannesten siemeniä. Siemenien kylväminen ja taimien istuttaminen tuotti Komille iloa ja toivoa.

Tilapäisiä katettuja rakennelmia on tehty asumista ym. varten, mutta kesäkuun lopussa tulleessa kirjeessä näkyy miten talon rakentaminen on alkanut edetä. Neljä ahkeraa rakentajaa alkavat työt aamulla viideltä ja päättävät ne illalla seitsemältä. Kom pohti, että 24 tuntia vuorokaudessa tuntuu lyhyeltä päivää kohti! Vain yksi työntekijä on palkattu, muut kaksi ovat Komin tiimiin sitoutuneita. He iloitsevat tautalla olevasta kauniista vuorimaisemasta ja päivän päätyttyä he nukahtavat kiitollisena ja odottavat uutta päivää. Usein he illalla vielä keskustelevatkin. Vankat perustukset ovat valmiit ja tukevat pylväät kertovat työn etenemisestä.

Lähellä on presbyterinen kirkko, josta he ovat saaneet vettä, koska oma vesiasia ei ole vielä järjestynyt. Rakennuksella vierailut Komin pieni veljenpoika kysyi miksi Komilla on likaiset vaatteet, eikä valkoista paitaa, vaikka hänellä on teologinen loppu-tutkinto. Kom vastasi, että rakennustyö on nyt hänen lähetyksentänsä.

Rakennuskiireiden takia säätöön perustaminen ei ole vielä toteutunut, koska Kom aikoo käydä sen vuoksi Delhissä.

Heinäkuussa Kom kirjoittaa: *Terveisiä Manipurista. Tuntuu että on ikuisuus siitä kun viimeksi kirjoitin teille. Minulla on ollut jat-*

kuva toive kertoa uusimmista tapahtumista mutta ihan kirjaimellisesti minulla on ollut vaikeaa löytää aikaa sen tekemiseen. Kuulosta ehkä lioittelulta mutta lähiaikoina minulla ei ole ollut tarpeeksi aikaa jotta olisin voinut istua, ajatella ja kirjoittaa kirjettä.

Komin toiveena on saada kummatkin talot rakennettua tämän vuoden puolella, mutta työ on raskasta ja Kom itse uuras-
taa työmaalla.

Meillä on todella pula työmiehistä, koska kaksi tiimimme jäsentä (James ja Minlun) joista kerroin aiemmassa kirjeessäni ovat palanneet opintojensa pariin. (He kummatkin ovat teologian maisteri - kurseilla kirkkohistorian tiedekunnassa.) Joten tällä hetkellä meitä on vain kolme yhden palkatun miehen lisäksi rehkimässä työmaalla. Tulisi liian kalliiksi palkata lisää työmiehiä joten kaikki fyysinen työ kuuluu meidän pienelle tiimillemme.

Olosuhteet työmaalla ovat monella tavalla haastavat:

Tulevan monsuunikauden takia elämästä on tullut haasteellisempaa etenkin kun me löydämme usein mielenkiintoisia vierailijoita nykyisestä majastamme. Joskus syömme seisoen liejussa, iilimadot ja rotat ovat mieltäneet majaan ja yhtenä aamuna yksi meistä heräsi yhdessä hyvin ruokitun iilimadon kanssa. Ja eräänä toisena päivänä käärme löysi tiensä kotiimme. Kaikkeen kaikkiaan elämämme on yhtä seikkailua ja haasteita piisaa kerrakseen!

Kaikesta huolimatta Kom ei ole lannistunut:

Kun esittelin visioni Ukinrannassa teille kaikille viime vuonna, en osannut visualisoida saati ymmärtää että joku päivä olisin tilanteessa josta löydän itseni nyt. Kuitenkin

yllättäen perääntyminen tai lannistuminen minun (meidän) sydämissämme ei ole tullut kysymykseenkään. Päinvastoin joka päivä, minun (meidän) unelmamme siitä että voisimme edes pienellä tavalla olla avuksi muille, vahvistuu. Tämä henki varmasti nousee äärettömästä Lähteestä eikä mistään muualta. Tämä toivo ja usko auttaa meitä jokapäiväisen uurastuksemme parissa. Ja tietenkin teidän rukoukset ja siunaukset kantautuvat tänne asti.

Tilanne Manipurissa on rakentamisen kannalta nyt vaikea.

Yksi asia joka kyllä vaikuttaa meihin kaikkiin täällä Manipurissa, on maanvyöry joka on romuttanut suuren tien joka yhdistää meidät muuhun Intiaan. Hallituksen mukaan kestäisi noin kolme kuukautta korjata tie. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä kaikkien päivittäistavaroiden hinnat ovat nousset valtavasti. Jokapäiväiset tuotteet kuten kaasu, bensiini, riisi ja lääkkeet ovat todella kalliita ja vaikeasti saatavilla. Tämä näkyy jo suoranaisesti omissa työssämme siten että monien materiaalien kuten sementin, rautakankien, aaltopeltien sekä muiden materiaalien saatavuus on todella heikkoa.

Lapset voivat hyvin ja vaikka kaikki eivät ole edistyneet opinnoissaan Kom silti näkee aihetta kiitokseen:

Niin kuin sanoin edellisessä kirjeessä, se että lapset ovat sopeutuneet kaupunkielämään sekä elämään muiden lasten kanssa on jo itsessään saavutus. Joten voisimme sanoa että kaiken kaikkiaan he ovat kaikki saavuttaneet jotain. Kaksi heistä sairastui viime viikolla joten minun piti tuoda heidät kotiin. Mutta nyt lapset ovat taas koulussa. Kiitos kaikille rakkaille ystäville että olette mahdollistaneet kaiken tämän, ja etenkin

niille ystäville jotka erityisesti auttoivat lasten koulumaksuissa ja -kuluissa.

Heinäkuun kirje päätty näin:

Jatkuva rukouksemme on että kaikissa tekemisissä ja niistä haasteista huolimatta joita kohtaamme voisisme rohkeasti ja luottaen ottaa joka päivä kantaaksemme ristimme, ja että tämä kantaisi meitä päivästä päivään. Jumalan siunauksen lähde tulee esille kaikista vastoinkäymisistä huolimatta.

Elokuussa Kom kertoo että monsuunin tuomat haasteet jatkuvat hän myös kertoo tapauksesta joka sattui muutama viikko sitten:

Viime viikolla (päivänä jolloin toimme 240 kuutioita lautoja talon rakentamiseen) kaksi paikallista juopunutta nepalilaismiestä eivät antaneet rekan kulkea tiellä. He huusivat meille väittäen että rekan jatkuva kulkeminen tiellä oli tehnyt siitä huonokuntoisen. Tämä oli ensimmäinen riita joka minulla on ollut paikallisten kanssa. He olivat todella vihaisia vaikka yritin rauhoitella heitä. Kun he eivät edelleenkaan lopettaneet, niin eräs paikallinen johtaja tuli ja pieksi heidät. Joten se oli surullinen hetki meille kaikille. Hän moitti heitä sanoen että he olivat käyttäytyneet ja eläneet kuin terroristit.

Tämä lisäksi on käynyt ilmi että joku on varastanut materiaalia heidän työmaaltaan, joten Kom suunnittelee oman koiransa tuomista alueelle pitääkseen rosvoit pois. Kom pohtii myös omaa vierauden tunnettaan sekä kertoo omasta sairastumisestaan:

Elämäni on täten hyvin erilaista kuin mihin olin kulluvina vuosien tottunut. Jotkut teistä tietävät että lähdin pois Manipurista vuonna 1993, joten 20 viime vuoden aikana tämä on ensimmäinen kerta kun vietän näinkin kauan aikaa täällä. Yritän nyt totutella elämään täällä vaikka tämä on

synnyinmaani. Tämän lisäksi kaksi viimeistä viikkoa on ollut minulle erityisen vaikeaa myös toisella tavalla. Sairastuin lavantautiin ilmeisesti likaisen veden ja ruoan takia, joten tarvitsin kunnollista lääkettä ja hoitoa. Nyt vointini on paljon parempi ja tunnen itseni vahvemmaksi. Koko tämän ajan minua johdattelee eteenpäin toivo sekä tahto lahjoittaa jotakin yhteisölle. Aina kuin näen miten asiat ovat edistyneet työssämme ja viljelmällä, se vahvistaa minun toivoani ja vahvistaa minun sitoutumistani ja päätöksiamme.

Elokuun kirje päätty näin:

Mutta visioni ja toivo rakkaudesta joka minua kutsuu kasvaa kasvamisestaan. Minut on kutsuttu erääseen kirkkoon Manipurissa (joka on aika kaukana) syyskuun kahdeksantena päivänä. Joten siunaustenne kantamana olen pystynyt olemaan myös mukana hengellisessä toiminnassa täällä Manipurissa. Lopuksi, lapset voivat hyvin ja nauttivat koulunkäynnistä.

Rakkaudella ja rukouksin,
Kom

Yhteenveto Seija Oinonen ja
Oili Kemppainen, käännökset Lari Heino,
joka nyt toimii Sinapinsiemenen
ja Komin yhteyshenkilönä.

Ryhtyisitkö Sinapinsiemen-lehden PÄÄTOIMITTAJAKSI?

Juhani Veikkola on toiminut vastaavana toimittajana Sinapinsiemen lehdessä jo usean vuoden ajan. Juhani vastaa lehden toimittamisesta tämän vuoden loppuun asti. Kiitämme tasokkaasta lehdestä ja Juhaniin työpanoksesta.

Sinapinsiemen ry etsii nyt lehdelle uutta vastaavaa toimittajaa kokoamaan lehden aineistoa. Vastaava toimittaja on miettinyt lehden teemoja ja mahdollisia kirjoittajia yhdessä lehden toimituskunnan kanssa ja halutessaan myös kirjoittanut itse. Julkaisuaikataulu on sovittu Sinapinsiemenen hallituksen kanssa. Lehdellä on oma taittaja, joka työottaa lehden julkaisukuntoon. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja toimii tärkeänä tiedotuskanavana jäsenistölle. Lisäksi lehteä lähetetään moniin kirkollisiin kohteisiin.

Lehden toimittaminen on ollut vapaaehtoistyötä. Pienestä palkkiosta voidaan neuvotella. Mikäli lehdelle ei löydy toimittajaa, niin lehti joudutaan lakkauttamaan tulevana vuonna.

Lisätietoja lehden toimittamisesta voit kysellä Juhani Veikkolalta juhani.veikkola@elisanet.fi puh. 050-556 0083.

Sinapinsiemen r.y:n hallitus
Leena Kairavuo, hallituksen puheenjohtaja

Sinapinsiemen ry

Sinapinsiemen ry on vuonna 1979 perustettu kristillinen järjestö. Sinapinsiemen ry rohkaisee etsimään Raamattuun pohjautuvaa kristillistä elämäntapaa, jossa on tilaa rukoukselle, vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyyden kautta toteutuvalle lähimmäisenrakkaudelle. Tähän elämäntapaan liittyvät myös luomakunnan kunnioittaminen ja ekumenia. Näiden arvojen kautta ja kolmiyhteiseen Jumalaan sitoutuen Sinapinsiemen ry tarjoaa vaihtoehdon yhteiskunnassamme ilmenevälle kulutus- ja kilpailukeskeiselle elämäntavalle. Sinapinsiemen ry toimii myös yhteydenpitäjänä niiden suomalaisten kesken, jotka ovat saaneet vaikutteita ranskalaisesta Taizén ekumeenisesta luostariyhteisöstä.

Ukinranta

Ukinranta on Sinapinsiemen ry:n ”tulisija”, yhdistyksen ja sen jäsenten koti. Se sijaitsee Kangasalan keskustassa, vajaa 20 km Tampereelta. Tässä Suomen Lähetysseuran omistamassa talossa vaalitaan Kaarinassa 25 vuotta toimineen Morbackan yhteisön henkeä. Hengellisessä elämässämme olemme saaneet vaikutteita Taizén ekumeeniselta yhteisöltä sekä fransiskaanisesta elämäntavasta.

Sinapinsiemenen hallitus määritteli kokouksessaan 17.9.2009 Ukinrannalle neljä ajatusta toimintaideaksi.

- 1) Luostarielämään perustuvat säännölliset rukoushetket
- 2) Avoimuus yhteisöelämälle
- 3) Ekologisen elämäntavan edistäminen ja vaaliminen ja 4) Ukinranta on Sinapinsiemen ry:n tulisija levolle, yhteydelle ja hiljaisuudelle.

Kansainvälinen toiminta

Sinapinsiemen ry hoitaa Suomessa kummilapsitoimintaa yhteistyössä Intian Gujaraatissa toimivan Education Sponsorship

Programmen kanssa. Kummina voi tukea sikäläisen alkuperäisväestön eli Adivasiens lap-sia saamaan koulutusta järjestön ylläpitämässä sisäoppilaitoksissa. Kummilapsen koulutus-kustannukset ovat 200 euroa vuodessa.

Sinapinsiemen ry on tukenut stipendein joitakin kehitysmaiden köyhiä opiskelijoita myös korkeakouluopinnoissa. Tämänhetkinen stipendiaatti on Intian Manipurin osavaltiosta kotoisin oleva Karong Thanghao Kom.

Jäsenetuja

Yhdistyksen jäsenet saavat neljä kertaa vuodessa ilmestyvän Sinapinsiemen-lehden, joka on yhdistyksen keskusteluforummi.

Lisäksi jäsenet voivat osallistua Ukinrannan toimintaan kauniin Ukkijärven rannalla Kangasalla, missä on mahdollisuus avoimuuden, fransiskaaniselon ilon, huolettomuuden ja hiljaisuuden hetkille sekä yhteisölliseen elämään ja vastuun kantamiseen. Siellä voi myös yhdessä muiden kanssa etsiä yksinkertaista elämäntapaa ja ekologisuutta. Siellä järjestetään retriitti- ja talkooviikonloppuja. Ukinrannassa on myös Sinapinsiemen ry:n kirjamyymälä.

Yhdistyksessä on noin 400 jäsentä. Morbackan toiminnan loppumisen jälkeen Ukinrannan toiminta etsii yhä uusia toimintamuotoja. Tarvitsemme siihen myös uusien jäsenien tukea ja osallisuutta.

Olet tervetullut mukaan toimintaamme.

Sinapinsiemen ry:n jäsenmaksu v. 2013 on 25€, opiskelijat 10€, tili FI60 8000 1700 8437 59.

Tiedot-kohtaan kirjoita nimi, osoite ja sähköpostiosoite. (Emme käytä enää viitettä.)

Tarkempia tietoja yhdistyksestä saat kotisivuiltamme: www.sinapinsiemen.fi sekä Ukinrannan blogista: <http://ukinranta.wordpress.com/>.

Liity jäseneksi Sinapinsiemenen!

JUHANI

Jos et ole vielä Sinapinsiemen ry:n jäsen ja haluat mukaan joukkoomme, ota yhteyttä sihteeriin: Timo Ruotsalainen, sihteeri@sinapinsiemen.fi

Sinapinsiemen

Julkaisija:

Sinapinsiemen ry
(perustettu 1979)

Vastaava toimittaja:

Juhani Veikkola
Kivipadontie 6 C 19
00640 HELSINKI
Puh. 050-556 0083
Sähköp. juhani.veikkola@elisanet.fi

Taitto:

Anne Tervahauta / Kuvitella
www.kuvitella.net

Tilaukset ja

osoitteenmuutokset:

Timo Ruotsalainen
Jäkärälantie 8 C 15
00940 HELSINKI
Sähköp. sihteeri@sinapinsiemen.fi
Puh. 050-571 3223

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehti on yhdistyksen jäsenmaksun maksaneille ilmainen.

Painopaikka:

Kopio Niini Oy, Helsinki 2013
ISSN 1239-5889

Lehden palautusosoite:
Sinapinsiemen ry
Timo Ruotsalainen
Jäkärälantie 8 C 15
00940 HELSINKI

Itella Green

ISSN 1239 5889